

Hrvoje Pavić

In memoriam dr. Ive Mažuran

Dr. Ive Mažuran rođen je 23. studenog 1928. godine u Brušanima u Lici. Djetinjstvo je proveo u Gospiću i Karlobagu, a u Osijek s obitelji dolazi u proljeće ratne 1942. godine. U Osijeku nastavlja školovanje u gimnaziji te počinje plodonosnu suradnju s dr. Josipom Bösendorferom, tadašnjim ravnateljem Muzeja Slavonije. Dr. Mažuran kao gimnazijalac često odlazi dr. Bösendorferu na povijesne razgovore te mu pomaže u selidbi Muzeja. Upravo ovaj kontakt najviše je utjecao na dr. Mažurana u izboru budućeg zanimanja. Dr. Mažuran upisao je studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Studij povijesti, kao i gimnazijsko školovanje, nije prošao bez teškoća. Studira u teškim materijalnim uvjetima, a 1948. godine biva na jednu godinu udaljen sa studija. Njegov je znanstveni rad trajao više od šezdeset godina, a počeo je 1954. godine kada se zaposlio kao kustos u Muzeju

Slavonije u Osijeku. Tada mu veliki uzor, mentor i prijatelj dr. Josip Bösendorfer postaje radni kolega te započinju suradnju u Osječkom zborniku koja je trajala sve do danas. U Historijski arhiv u Osijek, na poziv dr. Kamila Firingera prelazi 1960. godine. U Arhivu zatiče brojne arhivske spise „složene“ po podu te zahvaljujući mladenačkoj snazi i viziji gradi suvremeni Arhiv kakav danas poznajemo. Od 1969. do 1970. godine bio je ravnatelj Arhiva. Zbog progona izazvanim angažmanom u Matici hrvatskoj u vrijeme Hrvatskog proljeća, da bi sačuvao egzistenciju i budućnost prelazi u Zagreb na radno mjesto urednika za povijest u Školsku knjigu. Na tom radnom mjestu ostaje do mirovine 1994. godine.

Rođenjem i djetinjstvom Ličanin, mladenaštvom Osječanin, radom i mirovinom Zagrepčanin - tako se ukratko može sažeti život dr. Mažurana. Ipak, najveća

ljubav njegova života bio je Osijek, njegova Drava, njegovi Esekeri te njegova duga i bogata povijest. Iako je većinu života proveo izvan Osijeka, Osijek je bio i ostao njegova najveća tema i inspiracija. Osijeku i Slavoniji odužio se objavom poreznih popisa stanovništva s kraja 17. te početka 18. stoljeća, monografijom o srednjovjekovnom i turskom Osijeku, monografijom o Tvrđi te brojnim drugim knjigama, raspravama i člancima.

Državni arhiv u Osijeku, Matica hrvatska – ogranak Osijek te Društvo za hrvatsku povjesnicu u čast dr. Mažurana u prosincu 2013. godine organizirali su znanstveni skup „Doprinos dr. sc. Ive Mažurana hrvatskoj historiografiji“. Tom je prilikom dr. Mažuran za Dan grada Osijeka dobio najveće priznanje za svoj dosadašnji rad, postao je počasnim građaninom svoga grada na Dravi. Na znanstvenom skupu izložena su ukupno 23 rada, a u tim su radovima valorizirani doprinosi dr. Ive Mažurana hrvatskoj historiografiji. Dr. Mažuran sa suprugom tada je posljednji put boravio u Osijeku. U svom govoru bio je izuzetno nadahnut i sretan jer je hrvatska historiografija ostvarila veliki pomak u odnosu na sredinu prošlog stoljeća kada je on krenuo u potragu za muzom Clio. Zbornik radova sa znanstvenog skupa objavljen je 2014. godine u Književnoj reviji – Časopisu za književnost i kulturu, istom onom časopisu koji je dr. Mažuran pokrenuo pola stoljeća ranije. Matica hrvatska u Osijeku 2013. godine objavila je autobiografske zapise dr. Mažurana „Putokaz jednog života: autobiografske zabilježbe“ u kojima dr. Mažuran predstavlja svoj privatni i znanstveni život i rad.

Dopustite mi da iznesem osobno sjećanje na dr. Mažurana. Dr. Mažurana sam prvi puta nazvao 30. rujna 2010. godine, dan prije početka studija povijesti u Osijeku. Zamolio sam dr. Mažurana da mu pošaljem neke svoje početničke radove. Kroz nekoliko tjedana ponovno sam nazvao. S druge strane uslijedile su brojne konstruktivne kritike i prijedlozi te moram priznati da mi nije bilo svejedno. No onda je uslijedila jedna rečenica koja je usmjerila i obilježila moj rad: „Kolega nemojte odustati, vi ste dobro brašno od kojeg ćemo zamijesiti dobru pogaču.“. Drago mi je što sam imao priliku da me veliki znanstvenik usmjerava i potiče u radu.

Ive, hvala ti za sve savjete, pomoć, sugestije, a najviše ti hvala za razumijevanje. Obećajem ti da bez obzira na sve nametnute prepreke neću odustati.

Najvrjedniji radovi dr. Ive Mažurana:

1. *Najstariji zapisnik općine Osijek-Tvrđa od 1705. godine, uvod u povijest Osijeka 18. stoljeća*, Historijski arhiv Osijek, Osijek, 1965.
2. *Građa o radničkom pokretu u Osijeku i Slavoniji 1867-1894*, Historijski arhiv u Osijeku, Osijek 1967, str. 480.
3. *Stanovništvo Osijeka 1693- 1703*, Historijski arhiv Osijek, Osijek 1974. (str.344)
4. *Popis naselja i stanovništva u Slavoniji 1698. godine*, Zavod za znanstveni rad JAZU u Osijeku, Osijek 1988, str. 574.
5. *Izveštaji Caraffine komisije o uređenju Slavonije i Srijema nakon Osmanske vladavine 1698. i 1702. godine*, Sveučilište i Historijski arhiv u Osijeku, Osijek 1989, str.290.
6. *Stanovništvo i vlastelinstva u Slavoniji 1736. godine*, Zavod HAZU u Osijeku, Osijek 1993., 900 str.
7. *Hrvati i Osmansko Carstvo*, Goldenmarketing, Zagreb 1998. str.364.
8. *Grad i tvrđava Osijek*, Grafika, Osijek, 2000., str.176.
9. *Osnivanje Vojne granice u Slavoniji 1702.*, Državni arhiv u Osijeku, Osijek, 2005., str. 248.
10. *Orahovica (1228. – 2008.) srednjovjekovna tvrđava, utvrđeni dvor, trgovište i grad*, Orahovica, 2008., str. 228.

